بسم الله الرحمن الرحیم

اعمال ماهِ صفر

1ـ «سیّد بن طاووس» نقل کرده است: در روز سوم ماه صفر، دو رکعت نماز بخوان که در رکعت اوّل سوره «حمد» و سوره «انّا فتحنا» (فتح) و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «توحید» قرائت شود و پس از سلام نماز، صد بار صلوات بفرست و صد بار آل ابی سفیان را لعنت کن و صد مرتبه استغفار نما و آنگاه حاجت خویش را از خداوند بخواه. (ان شاء الله به هدف اجابت می رسد).(۱)

2ـ در روز اربعین (بیستم ماه صفر) زیارت امام حسین(علیه السلام) مستحبّ است و مورد تأكید قرار گرفته. در روایتی که «شیخ طوسی» از امام حسن عسکری(علیه السلام) نقل کرده، چنین آمده است: نشانه های مؤمن پنج چیز است: به جای آوردن پنجاه و یك رکعت نماز (۱۷ رکعت نماز واجب و ۳٤ رکعت نافله) و زیارت اربعین (امام حسین(علیه السلام)) و انگشتر را بر دستِ راست نهادن، و پیشانی را به هنگام سجده بر خاك گذاردن و بسم الله الرّحمن الرّحیم را در نماز بلند گفتن.(۲)

زیارت اربعین (بیستم صفر)

مطابق روایت «شیخ طوسی» در «تهذیب» و «مصباح المتهجّد»، از امام حسن عسکری(علیه السلام) زیارت اربعین یکی از علامات مؤمن به حساب آمده است. می فرماید: «علامات مؤمن پنج چیز است: ۵۱ رکعت نماز گزاردن (۱۷ رکعت نماز واجب و ۳٤ رکعت نافله) در هر شب و روز، و زیارت اربعین و انگشتر در دست راست کردن و بر خاك سجده نمودن و بلند گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم (در نمازها)».(۱)

اشاره به این که از ویژگی های شیعیان اهل بیت(علیهم السلام) این پنج چیز است و انتخاب زیارت اربعین احتمالا به خاطر آن است که زیارت شهدای کربلا از روز اربعین آغاز شد و در این روز، در زمان ما آن چنان انبوهی از جمعیّت عاشقان و دلدادگان امام حسین(علیه السلام) در کربلا جمع می شوند که در هیچ موقع از سال ـ حتّی عاشورا ـ چنان جمعیّت عظیمی دیده نمی شود.

زیارت اربعین به دو صورت نقل شده است:

زیارت اوّل: (شیخ طوسی) از (صفوان جمّال) روایت می کند که گفت: مولایم امام صادق(علیه السلام) در ارتباط با زیارت اربعین به من فرمود: هنگامی که روز، بالا آمد خطاب به امام حسین(علیه السلام) می گویی :

اَلسَّلامُ عَلی وَلِیِّ اللهِ وَحَبیبِهِ، اَلسَّلامُ عَلی خَلیلِ اللهِ وَنَجیبِهِ، اَلسَّلامُ

سلام بر ولی خدا و دوست او سلام بر خلیل خدا و بنده نجیب او سلام

عَلی صَفِیِّ اللهِ وَابْنِ صَفِیِّهِ، اَلسَّلامُ عَلَی الْحُسَیْنِ الْمَظْلُومِ الشَّهیدِ،

بر بنده برگزیده خدا و فرزند برگزیده اش سلام بر حسین مظلوم و شهید

اَلسَّلامُ علی اَسیرِ الْکُرُباتِ، وَقَتیلِ الْعَبَراتِ، اَللّهُمَّ اِنّی اَشْهَدُ اَنَّهُ وَلِیُّکَ،

سلام بر آن بزرگواری که به گرفتاری ها اسیر بود و کشته اشکِ روان گردید خدایا من براستی گواهی دهم که آن حضرت ولیّ (و نماینده) تو

ابْنُ وَلِیِّکَ، وَصَفِیُّکَ وَابْنُ صَفِیِّکَ، اَلْفآئِزُ بِکَرامَتِکَ، اَکْرَمْتَهُ بِالشَّهادَةِ،

و فرزند ولیّ تو بود و برگزیده ات و فرزند برگزیده ات بود که کامیاب شد به بزرگداشت تو، گرامیش کردی بوسیله شهادت

وَحَبَوْتَهُ بِالسَّعادَةِ، وَاجْتَبَیْتَهُ بِطیبِ الْوِلادَةِ، وَجَعَلْتَهُ سَیِّداً مِنَ السّادَةِ، وَ

و مخصوصش داشتی به سعادت و برگزیدی او را به پاکزادی و قرارش دادی یکی از آقایان (بزرگ) و

قآئِداً مِنَ الْقادَةِ، وَذآئِداً مِنْ الْذادَةِ، وَاَعْطَیْتَهُ مَواریثَ الاَنْبِیآءِ، وَجَعَلْتَهُ

از رهروان پیشرو و یکی از کسانی که از حق دفاع کردند و میراث های پیمبران را به او دادی و از اوصیایی که

حُجَّةً عَلی خَلْقِکَ مِنَ الأَوْصِیآءِ، فَاَعْذَرَ فِی الدُّعآءِ وَمَنَحَ النُّصْحَ، وَبَذَلَ

حجّت تو بر خلقت هستند قرارش دادی او نیز در دعوت مردم جای عذر و بهانه ای (برای کسی) نگذارد و بی دریغ خیرخواهی کرد و جان خود را

مُهْجَتَهُ فیکَ لِیَسْتَنْقِذَ عِبادَکَ مِنَ الْجَهالَةِ، وَحَیْرَةِ الضَّلالَةِ، وَقَدْ تَوازَرَ

در راه تو داد تا برهاند بندگانت را از جهالت و نادانی و سرگردانی گمراهی و چنان شد که همدست شدند

عَلَیْهِ مَنْ غَرَّتْهُ الدُّنْیا، وَباعَ حَظَّهُ بِالاَرْذَلِ الأَدْنی، وَشَری آخِرَتَهُ

بر علیه آن حضرت کسانی که دنیا فریبشان داد و فروختند بهره (سعادت خود را) به بهای پست ناچیزی و بداد آخرتش را

بِالثَّمَنِ الاَوْكَسِ، وَتَغَطْرَسَ وَتَرَدّى فى هَواهُ، وَاَسْخَطَكَ وَاَسْخَطَ

در مقابل بهايى بى مقدار و بزرگى كردند و خود را در چاه هوا و هوس سرنگون كردند، و تو و پيامبرت را

نَبِيَّكَ، وَاَطاعَ مِنْ عِبادِكَ اَهْلَ الشِّقاقِ وَالنِّفاقِ، وَحَمَلَةَ الاَْوْزارِ

به خشم آوردند و پيروى كردند از ميان بندگانت آنانى را كه اهل دو دستگى و نفاق بودند و كسانى را كه بارهاى سنگين گناه بدوش مى كشيدند

الْمُسْتَوْجِبينَ النّارَ، فَجاهَدَهُمْ فيكَ صابِراً مُحْتَسِباً، حَتّى سُفِكَ فى

و بدين جهت مستوجب دوزخ گشته بودند آن حضرت (كه چنان ديد) با شكيبايى و پاداش جويى با آنها جهاد كرد تا خونش در راه

طاعَتِكَ دَمُهُ، وَاسْتُبيحَ حَريمُهُ، اَللّهُمَّ فَالْعَنْهُمْ لَعْناً وَبيلاً، وَعَذِّبْهُمْ عَذاباً

پيروى تو ريخت و حريم مقدّسش شكسته شد خدايا آنان را لعنت كن به لعنتى وبال دار و عذابشان كن به عذابى

اَليماً، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَابْنَ رَسُولِ اللهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَابْنَ سَيِّدِ الاَْوْصِياءِ،

دردناك سلام بر تو اى فرزند رسول خدا سلام بر تو اى فرزند آقاى اوصيا

اَشْهَدُ اَنَّكَ اَمينُ اللهِ وَابْنُ اَمينِهِ، عِشْتَ سَعيداً، وَمَضَيْتَ حَميداً، وَمِتَّ

گواهى دهم كه براستى تو امانت دار خدا و فرزند امانت دار اويى سعادتمند زيستى و ستوده از دنيا رفتى و گم گشته

فَقيداً مَظْلُوماً شَهيداً، وَاَشْهَدُ اَنَّ اللهَ مُنْجِزٌ ما وَعَدَكَ، وَمُهْلِكٌ مَنْ خَذَلَكَ،

و ستمديده و شهيد درگذشتى و نيز گواهى دهم كه خدا براستى وفا كند بدان وعده اى كه به تو داده و به هلاكت رساند هركه را كه دست از ياريت برداشت

وَمُعَذِّبٌ مَنْ قَتَلَكَ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ وَفَيْتَ بِعَهْدِ اللهِ، وَجاهَدْتَ فى سَبيلِهِ

و عذاب كند كسى كه تو را كشت و گواهم دهم كه تو بخوبى وفا كردى به عهد خدا و جهاد كردى در راه او

حَتّى اَتيكَ الْيَقينُ، فَلَعَنَ اللهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَ اللهُ مَنْ ظَلَمَكَ، وَلَعَنَ اللهُ اُمَّةً

تا مرگت فرا رسيد خدا لعنت كند كسى كه تو را كشت و خدا لعنت كند كسى كه به تو ستم كرد و خدا لعنت كند مردمى كه

سَمِعَتْ بِذلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ، اَللّهُمَّ اِنّى اُشْهِدُكَ اَنّى وَلِىٌّ لِمَنْ والاهُ، وَعَدُوٌّ

شنيدند جريان كشتن و ستم تو را و بدان راضى بودند خدايا من تو را گواه مى گيرم كه من دوست دارم هر كه او را دوست دارد و دشمنم

لِمَنْ عاداهُ، بِاَبى اَنْتَ وَاُمّى يَابْنَ رَسُولِ اللهِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ كُنْتَ نُوراً

با هر که او را دشمن دارد پدرم و مادرم بفدایت ای فرزند رسول خدا گواهی دهم که تو براستی نوری بودی

فِى الاَصْلابِ الشّامِخَةِ، وَالاَرْحامِ الْمُطَهَّرَةِ، لَمْ تُنَجِّسْكَ الْجاهِلِيَّةُ

در پشت پدرانی بلند مرتبه و رَحِمهایی پاکیزه که آلوده ات نکرد اوضاع زمان جاهلیّت

بِاَنْجاسِها، وَلَمْ تُلْبِسْكَ الْمُدْلَهِمّاتُ مِنْ ثِيابِها، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ مِنْ دَعآئِمِ

به آلودگیهایش و دربرت نکرد از لباس های چرکینش و گواهی دهم که براستی تو از پایه های

الدّينِ، وَاَرْكانِ الْمُسْلِمينَ، وَمَعْقِلِ الْمُؤْمِنينَ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ الاِْمامُ الْبَرُّ

دین و ستونهای محکم مسلمانان و پناهگاه مردمان با ایمانی و گواهی دهم که تو براستی پیشوای نیکوکار

التَّقِىُّ الرَّضِىُّ الزَّكِىُّ، اَلْهادِى الْمَهْدِىُّ، وَاَشْهَدُ اَنَّ الاَْئِمَّةَ مِنْ وُلْدِكَ كَلِمَةُ

با تقوا و پسندیده و پاکیزه و راهنمای راه یافته ای و گواهی دهم که همانا امامان از فرزندانت روح و حقیقت تقوا

التَّقْوى، وَ اَعْلامُ الْهُدى، وَ الْعُرْوَةُ الْوُثْقى، وَ الْحُجَّةُ على اَهْلِ الدُّنْيا،

و نشانه های هدایت و رشته های محکم (حق و فضیلت) و حجت هایی بر مردم دنیا هستند

وَاَشْهَدُ اَنّى بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَ بِاِيابِكُمْ مُوقِنٌ، بِشَرايِعِ دينى وَخَواتيمِ عَمَلى،

و گواهی دهم که من به شما ایمان دارم و به بازگشتتان یقین دارم با قوانین دینم و عواقب کردارم

وَقَلْبى لِقَلْبِكُمْ سِلْمٌ، وَاَمْرى لاَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ، وَنُصْرَتى لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتّى

و دلم تسلیم دل شماست و کارم پیرو کار شماست و یاریم برایتان آماده است تا آن که

يَاْذَنَ اللهُ لَكُمْ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لامَعَ عَدُوِّكُمْ، صَلَواتُ اللهِ عَلَيْكُمْ، وَعلى

خدا در ظهورتان اجازه دهد پس با شمایم نه با دشمنان شما درودهای خدا بر شما و بر

اَرْواحِكُمْ وَاَجْسادِكُمْ، وَشاهِدِكُمْ وَغآئِبِكُمْ، وَظاهِرِكُمْ وَباطِنِكُمْ، آمينَ رَبَّ الْعالَمينَ.

روانهای شما و پیکرهایتان و حاضرتان و غایبتان و آشکارتان و نهانتان آمین ای پروردگار جهانیان.

آنگاه دو رکعت نماز می خوانی و دعا می کنی به آنچه خواهی، سپس برمی گردی.(٤)

زیارت دوم: مرحوم (علاّمه مجلسی) از (سیّد بن طاووس) نقل می کند که یکی از دوستان جابر بن عبدالله به نام عطا (عطیّه) می گوید: روز بیستم ماه صفر با جابر بن عبدالله انصاری بودم، وقتی به ((کربلا)) رسیدیم در آب فرات غسل کرد و پیراهن پاك و تمیزی که با خود داشت پوشید و به من گفت: آیا از بوی خوش چیزی به همراه داری؟ گفتم: آری! قدری از آن بر سر و بدن پاشید و پا برهنه روانه شد، تا به مزار حضرت رسید، نزد سر مبارك امام حسین(علیه السلام) ایستاد و سه مرتبه الله اکبر گفت و افتاد و بی هوش شد. وقتی به هوش آمد شنیدم که گفت (اَلسَّلامُ عَلَیْکُمْ یا آلَ اللهِ...) (٥) که عیناً همان زیارت نیمه رجب است

یا علی

اللهم عجل لولیک الفرج

تهیه کننده: **محمدعلی شرطان**